2. Краснова Г. А., Беляев М. И., Соловов А. В. Технологии создания электронных обучающих средств. М.: МГИУ, 2002. 304 с.
3. Чередніченко Г. А., Шапран Л. Ю. Застосування мультимедійних технологій у процесі навчання іноземним мовам. К., 2010.
4. Шваркова Г. Г., Галынский В. М. Современная трактовка электронного учебника: типология, необходимые структурные элементы / Г. Г. Шваркова // Информатизация обучения математике и информатике: педагогические аспекты. Минск: БГУ, 2006. С. 479–484.
5. URL: https://kerivnyk.info/perevahy-ta-nedoliky-dystantsijnoho-navchannya
6. URL: https://kpi.ua/805-9
7. URL: https://life.pravda.com.ua/columns/2020/03/25/240340/
8. URL: https://osvitanova.com.ua/posts/3894-yakym-chynom-pandemiia-vplynula-na-onlain-navchannia-tsyfry-ta-statystyky
9. URL: http://www.znanius.com/3875.html
10. URL: https://uk.wikipedia.org/ Мультимедійне_електронне_навчальне_видання.

Олеся Бойко,
старший викладач кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
*(Львівський державний університет
внутрішніх справ)*

РОБОЧА АТМОСФЕРА НА ОНЛАЙН-ЗАНЯТТІ

Анотація. *Як відомо, формування сприятливого мікроклімату на занятті з іноземної мови здійснюється викладачем за умови правильного вибору форм, прийомів та засобів організації навчально-виховного процесу. Важливим у створенні сприятливого мікроклімату заняття є поведінка викладача, його мова, співпраця з студентами, взаємоповага. Мікроклімат заняття іноземної мови є вирішальним чинником у формуванні успішного навчально-виховного процесу. Однак життя вносить свої корективи. Карантин змусив переміститися з аудиторій у свої домівки і перейти на навчання онлайн. Такий перехід виявився тестом для викладачів не лише на професійність, але і на здатність швидко мислити, переорієнтовуватися із звичних добре відпрацьованих методик і засобів навчання на новітні, у короткий термін освоїти та привести відповідно до вимог сьогодення роботу з дистанційними навчальними платформами. Всі кинулися шукати допоміжні платформи для організації дистанційного он-лайн навчання і багато з нас відкрили для себе новий, незнаний досі, світ он-лайн*

навчання. І коли вже всі освоїлися в новому віртуальному середовищі, виникла ще одна, дуже важлива проблема – як створити сприятливий мікроклімат, який сприятиме формуванню бажання в студентів вивчати іноземну мову, як утримати стійку увагу студентів по той бік екрана.

Ключові слова: *онлайн-освіта, сприятливий мікроклімат, іноземна мова, успішний освітній процес.*

Abstract. *As you know, the formation of a favourable microclimate at the foreign language lesson is carried out by the teacher, due to the right choice of forms, techniques and means of organizing the educational process. Important in creating a contributory ambience of the class is the teacher's behaviour, his/her language, cooperation with students, mutual respect. The microclimate of foreign language classes is a decisive factor in shaping a successful educational process.*

However, life makes its own adjustments. Quarantine forced people to move from classrooms to their homes and switch to online training. Such transition turned out to be a big challenge not only to professionalism, but also to the ability to think quickly, to reorient from the usual methods and teaching aids to new ones, to master and adjust in accordance with the new requirements of the present work with distance learning platforms in short time. Everyone rushed to look for supporting platforms for organizing distance online learning and many of us discovered a new previously unknown world of online learning. And when everyone had already got used to the new virtual environment, another, very important problem arose – how to create a favourable microclimate that would contribute to the formation of students' desire to learn a foreign language, how to keep steady attention of students on the other side of the screen.

Key words: *online education, favourable microclimate, foreign language, successful educational process.*

Сприятлива робоча атмосфера на занятті, підвищення мотивації, розвиток спектра позитивних емоцій і почуттів щодо процесу навчання, психологічне розвантаження студентів, їх згуртування та взаємодія – нерозривно пов'язані з якістю навчання. Серед великої кількості складових оптимального клімату на уроці варто виділити емоційний настрій заняття, гуманізм стосунків, оптимізм діяльності та «ідеалізм» праці.

Правильно організоване заняття є запорукою ефективності всього подальшого навчально-виховного процесу. Серед причин низької успішності при вивченні іноземних мов виділяють лінощі, небажання вчитися, погіршення здоров'я, відсутність інтересу і мотивації. Основним способом усунення цих причин є створення сприятливого мікроклімату на кожному уроці іноземної мови. Адже крім здібностей, рівня інтелекту, працьовитості студента успіх навчального процесу залежить від того, в якій психологічній

атмосфері відбувається процес здобуття іншомовних знань. А відтак, викладачеві важливо вміти створювати на уроках іноземних мов сприятливий мікроклімат, який сприятиме формуванню бажання в студентів вивчати іноземну мову.

Створена викладачем атмосфера довір'я і релаксації знімає так звані анти сугестивні бар'єри, забезпечує безпосередній контакт з неусвідомленою психічною діяльністю, що в свою чергу, дає змогу ширше використовувати резервні можливості мозку. Студенти не повинні відчувати страху за правильність сказаного чи зробленого. Прискіпливе виправляння кожної помилки, допущеної студентом, заважає створенню атмосфери доброзичливості, породжує скутість, настороженість, відвертає увагу учня від предмета, про який ідеться. Тому доцільним є фіксування помилок і лише після того, як студент завершить свою відповідь, настає час для уточнень, виправлена і пояснень.

Величезну роль емоційної основи навчання постійно підкреслював В. Сухомлинський. Відсутність емоцій, притаманна нашому сучасному навчанню, є однією з найнебезпечніших ознак байдужості й небажання вчитися [4, с. 502]. Позитивне емоційне ставлення до навчальної праці породжується, насамперед, правильно організованою діяльністю студентів. Чимале значення тут має її зовнішнє оформлення, образність мовлення, новизна інформації тощо. Багато що вирішує і настрій, з яким викладач проводить заняття, його природне почуття гумору. Нудьга, пригніченість, монотонність, «емоційний голод» з'являються там, де викладач у навчальному процесі вбачає лише інтелектуальну працю.

Позитивна робоча атмосфера на занятті безпосередньо залежить від взаємин викладача та студентів. Вони ґрунтуються на справедливості, взаємній довірі, доброзичливості. Викладачеві слід навчитися трактувати студента як партнера у спільній діяльності, здатного самостійно вирішувати свої навчальні проблеми, не нав'язувати йому свою волю, свої погляди, свій спосіб мислення, а зрозуміти, що обидва вони – суб'єкти своєї діяльності, й кожен із них має свої права, через реалізацію яких іде до відчуття відповідальності за те, що робить. Повага до чужої точки зору є складовою інтелігентності й демократичного світобачення.

У зв'язку із поширенням епідемії (COVID-19) більшість країн оголосило «локдаун» від англійського «*lockdown»*, що означає *карантин, блокування, ізоляція*, тобто спеціально розроблений протокол дій, який забороняє людям вільно входити або залишати певну зону. Карантин змусив усіх, в тому числі і навчальні заклади

переміститися з аудиторій у свої домівки і перейти на навчання онлайн. Такий перехід виявився тестом для викладачів не лише на професійність, але і на здатність швидко мислити, переорієнтовуватися із звичних добре відпрацьованих методик і засобів навчання на новітні, у короткий термін освоїти та привести відповідно до вимог сьогодення роботу з дистанційними навчальними платформами. Всі кинулися шукати допоміжні платформи для організації дистанційного онлайн-навчання і багато з нас відкрили для себе новий, незнаний досі, світ онлайн-навчання. І коли вже всі освоїлися в новому віртуальному середовищі, виникла ще одна, дуже важлива проблема – як створити сприятливий мікроклімат, який сприятиме формуванню бажання в студентів вивчати іноземну мову, як утримати стійку увагу студентів по той бік екрана.

Створення сприятливого мікроклімату на заняттях іноземної мови спроможного зняти емоційну напругу, створити природну атмосферу тепла, довіри, взаємоповаги, впевненості у собі, своїх силах та доброзичливого ставленням до оточуючих може успішно здійснюватись за умови поєднання таких трьох основних складників: психологічного комфорту, духовного комфорту та емоційного комфорту студентів.

Та в нових умовах он-лайн навчання, як виявилося, коли усіх цих чинників є забагато (студенти перебувають по інший від викладача бік екрана, у власних домівках, часто в ліжку, а не за робочим столом, оточені любов'ю та увагою рідних, з набором інформаційних «ґаджетів» – комп'ютер-планшет-телефон) створити і утримати стійку увагу студента є справжнім викликом навіть для досвідченого викладача.

Бо попри переваги (можливість навчатися в будь-якому місці; необмежений доступ до інформації; онлайн-навчання дешевше, студенту не доводиться оплачувати дорогу, проживання і т. ін.) та недоліки (відсутність «живого» спілкування, ізоляція від зовнішнього світу; відсутність Інтернету чи його незадовільну якість; психологічну й «комп'ютерну» непідготовленість і студентів, і викладачів, застарілу комп'ютерну техніку і перших, і других) онлайн-навчання найбільшою проблемою залишається проблема з технічною можливістю ідентифікації студентів, що значно ускладнює контроль.

Як показує практика, в умовах он-лайн навчання стан емоційного й фізичного комфорту не завжди сприяє високому рівню навчання та працездатності, якщо у студентів відсутні самодисципліна та свідоме бажання навчатися.

Отже, основними складниками мікроклімату на занятті є психологічний, духовний та емоційний комфорт студентів. А успішне формування сприятливого мікроклімату заняття іноземної мови здійснюється викладачем за умови правильного вибору форм, прийомів та засобів організації навчально-виховного процесу не зважаючи на те, чи навчання здійснюється он-лайн чи в аудиторії.

Логічна і динамічна комбінація різних матеріалів у процесі он-лайн навчання з використанням електронного мультимедійного підручника істотно покращує сприйняття навчального матеріалу різного рівня складності, скорочує час вивчення запланованого матеріалу і забезпечує постійне інтерактивне спілкування студента з викладачем. «Не менш важливою складовою дистанційного навчання є спілкування студентів між собою: виконання завдань у групах, проведення семінарів та дискусій у режимі онлайн. Без усіх цих інтерактивних форм навчання й спілкування процес вивчення курсу на відстані стає статичним і недостатньо ефективним» [5].

Прийоми сприйняття нових знань, формування вмінь, навичок, емоційно-ціннісних орієнтацій і ставлень студентів – це технології, що забезпечують послідовне та цілеспрямоване розуміння й засвоєння знань у процесі інтерактивної взаємодії. Вони передбачають роботу в малих та змінних групах, парах, моделювання ситуацій, рольові ігри.

Застосування інтерактивних прийомів на он-лайн заняттях з іноземної мови підвищує ефективність засвоєння матеріалу, що вивчається, стимулює активність студентів, сприяє зняттю психологічної напруги, позитивно впливає на формування лінгвістичної компетентності, активізує навчально-пізнавальну діяльність, сприяє виробленню комунікативних умінь, навичок роботи в колективі.

---

1. Борисенко О. О. Методи створення позитивного психологічного мікроклімату на уроках англійської мови. *Портал «Учительський журнал он-лайн». ВГ «Основа»*. 30 жовтня 2013. URL: http://teacherjournal.com.ua/shkola/angljiska-mova-ta-literatura/17146-stattya-qmetodi-stvorennya-pozitivnogo-psixologchnogo-mkroklmatu-na-urokax-angljsko-moviq.html

2. Зайченко І. В. Педагогіка: навч. посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів. 2-е вид. К.: Освіта України; КНТ, 2008. 528 с. URL: http://pidruchniki.ws/17000308/pedagogika/pedagogika_-_zaychenko_ib

3. Павлюк Р. О. Віртуалізація навчальної діяльності студентів педагогічних спеціальностей: контекстуальний дискурс. *Вісник психології і педагогіки: збірник наук. праць* // Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут психології і соціальної педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка. Вип. 8. К., 2012. URL: http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_8

4. Сухомлинський В. О. Вибрані твори: в 5-ти тт. Т. 3. Київ: Радянська школа, 1976. 654 с.

5. URL: https://kpi.ua/805-9

Вікторія Бондаренко,
доцент кафедри іноземних мов
та культури фахового мовлення
(Львівський державний університет
внутрішніх справ)

РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ДЛЯ ФАХІВЦЯ У ГАЛУЗІ ПРАВА

Анотація. *Стаття присвячена визначенню ролі та значення професійної комунікації іноземною мовою для майбутніх юристів. У статті наголошено, що фахівець-юрист повинен не тільки вміти спілкуватися іноземною мовою, а володіти навичками і вміннями професійного спілкування іноземною мовою, до складу якого входить передусім ведення ділових усних та письмових переговорів англійською мовою. Розкрито поняття та основні компоненти професійної іншомовної комунікативної компетенції. Схарактеризовано усну та письмову форми формування вмінь професійної комунікації.*

Ключові слова: *професійна іншомовна комунікативна компетенція, усна комунікація, письмова комунікація, комунікативна культура.*

Abstract. *The article is devoted to defining the role and importance of professional communication in a foreign language for future lawyers. The article emphasizes that a lawyer should not only be able to communicate in a foreign language, but also have the skills and abilities of professional communication in a foreign language, which includes primarily conducting oral and written business negotiations in English. The concepts and main components of professional foreign language communicative competence are revealed. Oral and written forms of professional communication skills are characterized. It is proved that future lawyers need to have a competent, professional, logically structured language, be able to conduct business negotiations using appropriate methods of*